

Mart Vörklaev
Rahandusminister

Meie: 1-4/4_2024

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Diskrimineerivad tingimused riigihangetes

Lugupeetud hr Vörklaev

Kirjutan Teile seoses olukorraga, kus riigihangete nõuded sisaldavad tingimusi, mis on vastuolus võrdse kohtlemise põhimõtetega, eelkõige diskrimineerides isikuid, kes on täitnud lapsevanemaks olemise kohustusi ja/või perekondlikke kohustusi.

Vaatamata sellele, et volinik on antud teemas arvamuse avaldanud¹, on meieni jõudnud mitmeid näiteid, kus hanketingimused pakkuja tiimiliikmetele sisaldavad töötamise/töökogemuse nõuet konkreetsel ametikohal mingi periood viimase 1, 2 või 3 aasta jooksul ning mahus, mis ei võimalda osalise tööajaga töötamist. Selline tingimus paneb halvemasse olukorda hankes osalejad, kelle meeskonnaliikmed on viimaste aastate jooksul olnud näiteks lapsehoolduspuhkusel või töötanud perekondlike kohustuste täitmise tõttu osalise tööajaga võrreldes nende töötajatega, kes lapsehoolduspuhkusel sel ajaperioodil ei olnud või perekondlike kohustuste täitmise tõttu osalise tööajaga ei töötanud.

Soolise võrdõiguslikkuse seaduse (SoVS) § 2 lg 1 alusel kohaldatakse seadust kõigis ühiskonnaelu valdkondades, sh ka hankemenetluses.

Riigihangete seaduse § 70 lg 5 kohaselt tagab hankija läbirääkimiste ajal kõigi pakkujate võrdse kohtlemise.

---

¹ Vt Voliniku tegevusaruanne 2022 [aruanne_A4_pages_veebi-1.pdf \(volinik.ee\)](#) lk 28

SoVS § 3 lg 1 p 3 kohaselt on isiku otseseks sooliseks diskrimineerimiseks olukord, kus ühte isikut koheldakse tema soo tõttu halvemini, kui koheldakse, on koheldud või koheldakse teist isikut samalaadses olukorras. Otsene sooline diskrimineerimine on ka isiku ebasoodsam kohtlemine muu hulgas seoses raseduse ja sünnitamisega, lapsevanemaks olemise ning perekondlike kohustuste täitmisega. Sama lõike p 4 kohaselt leiab kaudne diskrimineerimine aset, kui väliselt neutraalne säte, kriteerium, tava või tegevus seab ühest soost isikud, võrreldes teisest soost isikutega, ebasoodsamasse olukorda, välja arvatud juhul, kui kõnealusel sättel, kriteeriumil, taval või tegevusel on objektiivselt põhjendatav õigustatud eesmärk ning selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud.

SoVS § 9 lg 1 kohaselt on riigi-ja kohalike omavalitsusüksuste asutused kohustatud soolist võrdõiguslikkust süstemaatiliselt ja eesmärgipäraselt edendama. Nende ülesanne on muuta tingimusi ja asjaolusid, mis takistavad soolise võrdõiguslikkuse saavutamist. SoVS § 9 lg 3 sätestab valdkonna eest vastutava ministri kohustuse anda soovitusi lg 1 toodud kohustuste täitmiseks.

Ülaltoodud levinud hanketingimused pakkuja tiimiliikmele, mis sisaldavad n.ö lähimineviku töötamise/töökogemuse nõuet konkreetsel ametikohal ning maht võivad tähendada sõltuvalt olukorrast nii otsest kui kaudset diskrimineerimist. Eelkõige siiski kaudset diskrimineerimist, mille puhul ebasoodsam kohtlemine võib olla lubatud juhul, kui selleks on n.ö kaalukad põhjused. Kindlasti ei ole aga selliseks kaalukaks põhjuseks levinud vastus hankes osalejatele, et „viimaste aastate töökogemusest sõltub otseselt hankelepingu täitmise kvaliteet“ või et „erandi tegemine lapsehoolduspuhkusel olnud spetsialistile paneb teised pakkujad ja töötajad ebavõrdsesse olukorda“.

Toon mõned näited meile esitatud hanketingimustest:

1. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium „Ettepanek pakkumuse esitamiseks loomadel antibiootikumide kasutamise aruandluseks infosüsteemide arendamiseks ja hoolduse ostmiseks“, viite nr 249627.

Analüütikute nõuded: (1) vähemalt 3-aastane töökogemus süsteemianalüütikuna; (2)viimase kolme aasta jooksul osalenud vähemalt kahes tarkvara loomise või modifitseerimise ja juurutamise

projektis, kus ülesandeks oli avaliku sektori (või sellega samaväärse) andmekogude või e-teenuste lahenduse välja töötamine ja mille arendusmaht oli vähemalt 5000 tundi projekti kohta. Osalemiseks loetakse, kui vastavas rollis on teostanud töid vähemalt 500 töötunni ulatuses; (3) omab töökogemust äriprotsesside kaardistamisel ja prototüüpide koostamisel.

Teabevahetuses esitatud põhjendus viitele, et tingimused diskrimineerivad hiljuti lapsehoolduspuhkusel olnud isikut, et vastav töökogemus omab hankelepingu täitmises olulist rolli ning sellest sõltub otseselt hankelepingu täitmise kvaliteet, ei ole põhjendatud.

2. Haridus- ja Teadusministeerium „Sisseastumise infosüsteemi arendustööd“ viite nr 262525.

Analüütiku nõue: Peab olema alates 01.01.2020 osalenud analüütikuna vähemalt 2 (kahes) tarkvara loomise või modifitseerimise ja juurutamise projektis, mille töömaht on vähemalt 3500 töötundi projekti kohta ning vastavas rollis on teostanud töid vähemalt 500 töötunni ulatuses ja mille raames on realiseeritud funktsionaalsus.

Projektijuhi nõue: Peab olema alates 01.01.2020 osalenud projektijuhina vähemalt 2 (kahes) tarkvaraarenduse projektis, mille töömaht on vähemalt 2500 töötundi projekti kohta. Osalemiseks loetakse, kui vastavas rollis on teostatud töid vähemalt 200 töötunni ulatuses.

3. Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus „OKAS-2 (Objekti kontrollimise andmekogu süsteem) rakenduse arendus- ja hooldustööd 2023-2026“ viite nr 263358.

Analüütiku nõue: olema osalenud vähemalt 2 (kahes) tarkvaraarenduse projektis viimase 24 kuu jooksul, millest igas projektis ta on ise teostanud tarkvara analüüsi töid

UI/UX nõue: olema osalenud vähemalt 2 (kahes) tarkvaraarenduse projektis viimase 24 kuu jooksul, millest igas projektis ta on ise teostanud tööd UI/UX disainerina.

Arhitekti nõue: olema osalenud arhitektina vähemalt 2 (kahes) JAVA programmeerimiskeelega seotud mikroteenuste arhitektuuri

põhimõtteid rakendavas tarkvaraarenduse projektis viimase 24 kuu jooksul.

4. Riigi Infosüsteemi Amet „Euroopa ühtse digivärava (SDG) analüüs ja arendus“ viite nr 266643.

Nõue: piisavaks kogemuseks loetakse iga meeskonna liikme puhul vähemalt 1000 tundi pakkumuse esitamisest viimase 36 kuu jooksul.

5. Eesti Rahvusraamatukogu „Minu Raamatukogu (MIRKO) arendus- ja hooldusteenuse hankimine“ viitenr 270757.

Süsteemianalüütiku nõue: On osalenud vähemalt kahes IT arendusprojektis viimase 24 kuu jooksul enne riigihanke avaldamist, mille arendusmaht on rohkem kui 600 tundi.

Projektijuhi nõue: On juhtinud vähemalt kolme (3) tarkvara arendusprojekti viimase kolme aasta jooksul enne riigihanke avaldamist, mille projekti kogumaht ületab 600 tundi.

Arhitekti nõue: On osalenud viimase 24 kuu jooksul (riigihanke algamisest tagasiulatuvalt) arhitekt/vanemarendajana vähemalt kahes infosüsteemide loomise või modifitseerimise projektis.

Vanemarendaja nõue: On osalenud vähemalt kahes IT arendusprojektis viimase 24 kuu jooksul enne riigihanke avaldamist, mille arendusmaht on rohkem kui 600 tundi ja tema töömaht on olnud selles projektis vähemalt 120h.

6. Eesti Rahvusraamatukogu „Ühtse üleriigilise raamatukogusüsteemi detailanalüüs“ viitenr 264142.

Projektijuhi nõue: peab olema viimase 36 kuu jooksul pakkumuse esitamise tähtpäevast tagasiulatuvalt osalenud tarkvaraarenduse/ärianalüüsi või analüüsi projektijuhina vähemalt kolmes (3) projektis, milles tema töömaht on vähemalt 600 (kuussada) töötundi projekti kohta.

Analüütiku nõue: peab olema viimase 36 kuu jooksul pakkumuse esitamise tähtpäevast tagasiulatuvalt osalenud tarkvaraarenduses/ärianalüüsis analüütikuna vähemalt kolmes (3)

projektis, milles tema töömaht on vähemalt 800 (kahekssada) töötundi projekti kohta.

7. Elering AS „Süsteemianalüütiku rollid“ viite nr 273181.

Nõue: Töökogemus Süsteemianalüütikuna 6-12 kuud viimase 24 kuu jooksul, mis sealhulgas on sisaldanud: Referentsprojekte Süsteemianalüütiku rollis 1-2, kus kõigis projektides isiku osalus on kestnud vähemalt 6 kuud.

Sarnased tingimused on toodud ka uue patsiendiportaali arendus- ja hooldustööde hankes, Maanteeameti e-Teeninduse ja liiklusregistri analüüsi, programmeerimis- ja hooldusteenuse hankes, Eesti hariduse infosüsteemi uue tehnilise platvormi (EHIS2) tarkvara arendusteenuse tellimise hankes jt.

Palun Teil analüüsida olukorda riigihankeid reguleerivates õigusaktides, juhendites ning riigihangete korraldamise praktikas ning võtta kasutusele meetmed, mis hoiaks ära ebavõrdse kohtlemise riigihangete menetluses.

Hea meelega ootan ka tagasisidet olukorra muutumisest.

Lugupidamisega,

Christian Veske

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik

/allkirjastatud digitaalselt/

Teadmiseks: Tiit Riisalo, majandus- ja kommunikatsiooniminister
Margus Arm, TEHIK direktor
Ergo Tars, RIT direktor
Mart Nielsen, SMIT peadirektor
Ats Albre, ITL president